

Розвиток міжнародних відносин України в умовах повномасштабного вторгнення Росії

Пазєєва Г. М.

*к. е. н., доцент, заступник завідувача кафедри УТ,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: pazeevaa@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-6557-6890*

Бабат О. І.

*аспірант кафедри теорії та історії держави і права, студент
навчально -наукового інституту менеджменту та освіти
дорослих, асистент кафедри теорії та історії держави і права,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: babato@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-0169-9330*

Стаття присвячена особливостям розвитку міжнародних відносин України в умовах повномасштабного вторгнення росії на суверенну територію України. Досліджуються особливості сучасних політичних трансформацій сучасності, анексії РФ Криму й військова агресія на Донбасі, а 24 лютого 2022 року і повномасштабне вторгнення до України. Звертається особлива увага на курс України до Європейського Союзу (ЄС) та Північноатлантичного альянсу (НАТО) в умовах тривалого російсько-українського протистояння на шляху формування української державності набуває особливої популярності.

Постановка проблеми. російська агресія в Україні та гібридна агресія РФ проти країн заходу суттєво вплинула на безпеку країн Східної та Центральної Європи. України є регіоном, який має не лише географічні дефініції, а й передусім, політичні, пов'язані з спільним тоталітарним минулим та московським пануванням. І тепер Кремль намагається розглядати Центральну і Східну Європу як сферу свого впливу за яку він готовий боротись всіма засобами, включно з військової агресією.

Стан наукової розробки. Сучасна Росія на міжнародній арені активно заявляє про свої амбіції, спрямовані на повноправне повернення до «вищої ліги» країн, що визначають міжнародний порядок денний. Зокрема, це знаходить відображення в ініціативах Москви щодо реформування європейської архітектури безпеки [1, с. 2].

При цьому закріплення за собою провідної ролі на пострадянському просторі можна віднести до «життєво важливих» інтересів Москви, нерозривно пов'язаних з її позиціонуванням на міжнародній арені [1, с. 2].

Виклад матеріалу. Україна, що історично і географічно завжди перебувала на перетині світових геополітичних інтересів, глобальних торговельно-економічних шляхів та цивілізаційних процесів, опинилася у фокусі кардинальних змін планетарного масштабу і є однією з гарячих точок на євразійському просторі, де перетворюється сучасність і зароджується нове майбуття світових взаємовідносин [2, с. 7].

Сучасне політичне українсько-російське протистояння розпочалося з моменту фактичного та формального розпаду СРСР і триває дотепер. Основна причина протистояння-прагнення України до незалежності та намагання Росії відновити світову гегемонію, втрачену з розпадом СРСР.

На початку 1990-х років в результаті антикомуністичних революцій у країнах Східної

та Центральної Європи соціалістичний табір зник. Через поразку в холодній війні із Заходом та внутрішньої дезінтеграції Радянський Союз припинив своє існування. Ця подія мала означати звільнення народів (і російського теж) від тоталітаризму. Проте для росіян це було не так. В. Путін чітко визначив відповідні народні почуття назвавши розпад СРСР «найбільшою геополітичною катастрофою 20 століття». Москва не змириться з тим, що країни Східної та Центральної Європи віддали перевагу ліберальній демократії [3, с. 139].

Виклик демократичному світові з боку Російської Федерації включають міжнародно-правові, економічні, політичні та інформаційні аспекти. Росія розглядає Україну, як і Захід, як свого екзистенційного ворога. В основі такої позиції знаходяться цінності розбіжності. Саме на несприйнятті та запереченні Росією таких цінностей як права людини, лібералізм, демократія, свобода особистості, право власності та свобода підприємництва, право народу на самовизначення, повага до суверенітету країн, ідеологічний плюралізм ґрунтується її агресивна політика. Російська Федерація не сприймає Україну як незалежну державу і переслідує стратегічну мету-повне знищення її як суб'єкта міжнародного права та геополітичної реальності. Також об'єктами російської агресивної політики є єдність ЄС та НАТО, бажання зруйнувати ці організації [3, с. 139].

На думку групи дослідників (В. П. Горбулін, О. С. Власюк, С. В. Кононенко), українсько-російське протистояння-результат владно-силової реструктуризації пострадянського простору, яка з різною інтенсивністю триває з часів розпаду Радянського Союзу. На їх думку, падіння будь-якої імперії (як континентальної, так і колоніальної) призводить до розбалансування владно-силових відносин на відповідних теренах, що неминуче викликає низку конфліктних ситуацій, якими більшою чи меншою мірою уражено всі постімперські простори [4, с. 72].

С. Кулицький стверджує, що головна мета російської агресії проти України полягає у фактичному перетворенні України на усталеного сателіта Росії за одночасного збереження формальної політичної незалежності України [5].

Війна РФ проти України, яка ведеться терористичними засобами проти цивільного населення, намаганням нав'язати свою парадигму світового устрою, риторика ядерного шантажу, фейків та наступальної пропаганди, кіберзлочини по всьому світу, фактична (само)ізоляція держави з ознаками тоталітаризму-Російської Федерації-від решти демократичного світу, не просто перевершила сукупність військових загроз часів «холодної війни»; геополітичні амбіції сучасного російського керівництва вийшли за межі амбіцій СРСР та торкнулись колоніальної історії Російської імперії часів Петра I, Катерини II, продажу Аляски Америці [6, с. 244-245].

Завдяки західним партнерам та злагодженій роботі нашої дипломатичної групи Україна отримує колосальну підтримку. Зокрема дуже багато країн та міжнародних організацій виділяють гроші на підтримку соціальних, політичних, фінансових та воєнних потреб нашої країни. Також, постачається велика кількість озброєння, різних видів, що зараз є критично важливим для нашої країни. Вважається, що саме дипломатія примусу, яку зараз застосовують більшість західних країн по відношенню до країни агресора, є найдієвішою у цьому випадку.

З боку нашої країни подальша дипломатична робота з партнерами допоможе нам розробити стратегію безпеки, за для того, щоб в майбутньому уникнути будь-яких воєнних конфліктів. Так наприклад, за допомогою досвіду та підтримки Польщі ми

можемо досягти захисту кордонів по всій прикордонній території біля Росії та Білорусі. В подальшому, можна вважати цілком логічним навчання наших бійців в Американських, Британських та інших спеціалістів. Спільним розвиненням та фінансуванням нашого флоту та його оборони, аби запобігти ще одній продовольчій кризі [7]. Розроблення більшої кількості дипломатичних угод з країнами, які можуть стати гарантами нашої безпеки, аби в подальшому при повторенні такої ситуації ми могли отримати підтримку набагато швидше та впливовіше. На сьогоднішній день членство в міжнародних організаціях розглядається як один з головних засобів здійснення зовнішньої політики. Тому дуже важливим залишається питання про вступ нашої країни у такі організації та альянси як НАТО та ЄС.

Ключові слова: міжнародний розвиток, розвиток України, повномасштабне вторгнення, війна, агресія рф, російсько-українське протистояння.

Список використаних джерел

1. Катерина Шинкарук *Україна-Росія: сценарії розвитку відносин*. Компас 2020. 14 с. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/07748.pdf>
2. *Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики* / П. П. Гай-Нижник (керівник проекту, упоряд. і наук. ред.); авт. кол.: П. П. Гай-Нижник, Л. Л. Залізняка, І. Й. Краснодемська, Ю. С. Фігурний, О. А. Чирков, Л. В. Чупрій. К.: «МП Леся», 2016. 586 с.
3. Тодоровч І.Я. Безпековий вимір міжнародних відносин в Східній та Центральній Європі в контексті російської агресії. *Політичне життя. Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку*. № 1. 2022. С. 138-144.
4. *Російсько-українська війна в термінах теорії реалізму* / В. П. Горбулін, О. С. Власюк, С. В. Кононенко. Суспільно-політичні процеси. 2016. Вип. 2. С. 70-96.
5. Кулицький С. Гібридна війна Росії проти України: економічний вимір 2017 р. *Україна: події, факти, коментарі*. 2017. № 10. С. 43-54. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2017/ukr10.pdf>
6. Глебов С. Перша гібридна світова війна: боротьба України, виклики для світу. *Міжнародні та політичні дослідження*. № 55. 2022. С. 244-245. URL: <http://heraldiss.onu.edu.ua/article/view/261530/262787>
7. Морозова І. В. *Розвиток міжнародних економічних відносин у стані війни*. 2022. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/57984/1/Morozova_Rozvytok_2022.pdf